Štev. 25. (Tek. račun s pošto. C. C. con la Posta) V Trstu, petek 15. junija 1928. - Leto VI. Leto VI.

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list, Trieste, casella centro 87. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.
NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 5 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN P[...]

CENA OGLASOV IN OBJAV
[...]LIST» — TRIESTE — C. [...]
[...]EJSKA KNJIŽNICA (D[...]
LJUBL[...]
[...]0 kratni (pol leta) leto) 50%. [...] saka beseda v na[...] 0 stotink beseda; z [...] st. beseda. Pri stalnem oglašanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 15. junija: Srce Jezusovo; Vid. — Sobota, 16.: Jošt; Gvido. — *Nedelja,* 17.: Adolf; svetogorska kronanca. — Ponedeljek, 18.: Efrem. — Torek, 19.: Julijana; Gervazij in Protazij. — Sreda, 20.: Silverij. — Četrtek, 21.: Alojzij (Vekoslav); Alban, — Petek, 22.: Pavlin; Ahacij; Nicej. — Sobota 23.: Agripina; Eberhard.

MALE NOVICE.

Sodba od dogodkih v Prestranku.

V Trstu se je vršila dolgotrajna porotna obravnava proti osebam, obtoženim soudeležbe pri znanem napadu na carinsko blagajno v Prestranku. Glavni obtoženec je bil Peter Žele, ki je sedaj neozdravljivo bolan in hodi ob bergljah. Glede njega so porotniki potrdili, da je sodeloval pri tistih dogodkih z namenom, da se okoristi: zanikali so pa, da bi se bil napada udeležil dejansko Sodniki so nato Želeta obsodili na 9 let, 4 mesece in 25 dni zapora. Silvester Smerdu je dobil 5 let in 10 mesecev. Oba sta obsojena vrhu tega na 2 leti policijskega nadzorstva in na plačilo stroškov. Ivan Kogej je bil oproščen.

Sv. birma v goriški nadškofiji.

Prevzvišeni goriški nadškof bo delil zakrament sv. birme po Tolminskem: 14. julija v Volčah; 15. julija v Tolminu; 16. julija pri Sv. Luciji; 17. v Podmelcu in Tribuši; 18. na Šentviški gori; 19. na Ponikvah. 23. na Grahovem; 24. v Podbrdu in 25. v Stržišču. — Po Krasu bo sv. birma: 2. septembra v Rihenbergu; 3. v Šmarjah; 4. v Branici in Gaberju; 5. v Štjaku; 6. v Kobjeglavi in Štanjelu; 8. v Komnu; 9. v Gorjanskem in Velikem dolu; 10. v Pliskovici in Gabrovici; 11. v Škrbini; 12. v Temnici in Vojšćici.

Za spodobnost v javnosti.

Italijanska katoliška akcija bo tudi letos sodelovala z javnimi oblastmi, da se v kopališčih iztrebijo afrikanski običaji, to je, da bi gostje pozabljali na vsako dostojnost in prihajali v kopalnih oblekat celo v javne lokale. Ker so v novi italijanski kazenski zakonik sprejeli med drugim dva člena, ki se nanašata na javno moralo v kopališčih, bo mogoče brezobzirneže postaviti pred sodišče in kaznovati.

Napad na poslaništvo v Berlinu.

Ponoči na 6. t. m. so se v Berlinu neznani napadalci pripeljali v avtomobilu pred italijansko poslaništvo ter začeli metati kamenje v okna. Predno so jih mogli prijeti, so v avtu odbežali. Škode sicer ni bilo velike. Vnanje ministrstvo nemške republike je izreklo svoje uradno obžalovanje. Domneva se, da so napad naredili komunisti.

Mala antanta in Italija.

Agencija «Roma» poroča, da se je po vesteh, ki prihajajo iz Belgrada, Marinkoviću posrečilo doseči, da bo Mali sporazum na svoji konferenci v Bukareštu razpravljal tudi o razmerju med poedinimi njegovimi članicami ter Italijo ter še posebej o razmerju med Italijo in Jugoslavijo.

Letalski dan na Sušaku.

Na 3. junija so imeli jugoslovanski letalci prirediti na Sušaku javno produkcijo z aeroplani v zabavo občinstva in za propagando letalske misli. Vlada pa je to prireditev prepovedala, da prepreči bližnjo priložnost za kake neljube dogodke, ker je Sušak tako blizu italijanske meje.

Usoda Nobilejeve ekspedicije.

Nobile brzojavlja in popisuje dogodke.

Od 25. maja dolgo vrsto dni ekpedicija ni dala glasu od sebe. Zadnjič smo poročali, da je neki Rus vjel negotovo brzojavko, po kateri bi bil Nobile na Franc-Jožefovi zemlji. Precej dolgo smo dvomili, če je ta vest v skladu z dejstvi. Med tem je križarica «Città di Milano» venomer brzojavljala in iskala zveze z Nobilejem. Prijetno presenečenje je bilo za vse, ko je radio na križarici sprejel prve odgovore. Te prve vesti pa so prihajale kaj slabotno in težko umljivo. Tudi se je poveljništvo hotelo zagotovo prepričati, da glasovi prihajajo od italijanske ekspedicije. Zato je zahtevalo, naj oni za kontrolo sporoče vpisno številko svojega telegrafista; to so mogli vedeti samo telegrafist Biagi ali njegovi tovariši. Biagi je res pravilno javil svojo številko, in tako je bilo dodobra ustanovljeno, da je posadka še pri življenju.

Kje so.

«Città di Milano» je zahtevala, naj označijo svojo zemljepisno lego. Z aparati se da zemljepisna dolžina in širina točno dognati, tako da je mogoče na zemljevidu označiti točko, kjer se kdo nahaja. Nobile je tudi res koj sporočil v «stopinjah» in «minutah», kako daleč je v severni smeri in kako daleč v vzhodni.

Dognano je sedaj, da se je ekspedicija ponesrečila nedaleč od Svalbardov kakih 30 km od «Severovzhodne zemlje» in še bliže zapadno ležečemu otoku Foyn.

Kako se je nesreča zgodila.

Nobile je v sredo 13. t. m. sporočil o nesreči to: Dne 25. maja o polenajstih je ladja plula pravilno 500 m od tal. Kar naenkrat je začela padati k tlom tako hitro, da padanja ni bilo več mogoče ubraniti. V dveh minutah je udarila kabina ob led in se razbila, balon pa je, trenotno olajšan, plahutnil kvišku in vlekel naprej proti vzhodu. Kljub hudemu sunku so ostali vsi, ki so bili v kabini, živi (ležišča so narejena elastično, tako da se sunki omilijo). Tudi ves material, ki je bil v kabini je ostal na ledu.

Iz že prej došlih vesti vemo, da ni bila vsa posadka skupaj v kabini. Bilo jih je le 8. Drugih 7 je bilo na nekaki prehodni brvi v spodnjem trupu balona. Te je balon vlekel naprej in se ne ve še nič, kaj je z njimi. Nobile sodi, da jih je zavleklo kakih 30 km dalje. Tudi ta skupina, če je prišla srečno k tlom, je imela vsakovrstnega materiala na razpolago.

Od tistih, ki so pri generalu, sta bila dva močno ranjena. Poročilo z dne 13. t. m. govori, da se enemu obrača na bolje. Zlomljene imata noge.

Težave. Rešilne ekspedicije.

Kraj, kamor so padli je zelo neroden, ker poznavalci trdijo, da ni lahko prodirati peš po ledu naprej. Led se premika, trga in poka, pa spet udarja vkup z groznim truščem. Tudi izkrcanje na kako suho zemljo je zelo težavno, čeprav Nobile v jasnem vremenu že vidi s prostim očesom «Severovzhodno zemljo». Nobile je poslad tjakaj skupino treh mož; med temi je tudi Šved Malmgren. Odšli so, še predno je bil popravljen brzojavni aparat in dosežena zveza s svetom. Kje so sedaj, se ne ve.

Na pomoč ekspediciji je iz Milana odšel en aeroplan. Okoli Svalbardov krožita ladji «Bragenza» in «Holby», Rusi pa so poslali na sever močnega drobilca ledu. Odšla je proti kraju nesreče že tudi skupina psov pod vodstvom izkušenega vodnika: pes je najbolj uporabna vprega na ledu. Veliko upanja stavijo poznavalci razmer na ruskega drobilca ledu, kateri edini se utegne ponesrečencem zadostno približati, da jih vzame na krov.

Odpravljen vizum.

Za letovnike s Češkega v Jugoslavijo je vlada SHS odpravila «vizum» na potne liste, da zmanjša nepotrebne sitnosti in stroške ter tako pospeši dohod tujcev ki žele par tednov prebiti ob morju.

Ladja za petrolej.

V Tržiču delajo veliko ladjo-cisterno za prevažanje petroleja ali bencina. Naročila jo je bogata petrolejska družba iz Buenos Airesov (Compania General de Combustibles). Ladja tehta ob splovitvi 7000 ton. Ko bo dovršena, bo zmožna peljati 18.500 ton tovora. Peljala bo v cisternah lahko 29 milijonov litrov bencina ali petroleja. Namenjena je, da bo tovorila med Kalifornijo in Argentino. Imenuje se «Juvenal».

Pravo katolištvo.

Na Angleškem je neki protestantovski časopis pisal žaljivo proti francoskemu škofu v Oranu v Alžiriji. Angleški katoličani, svesti si katoliškega občestva, ki veže vse narode, so vložili tožbo proti časopisu radi obrekovanja. Časopis je bil obsojen na 250 funtov plačila.

Pusti gnezda pri miru!

Nedaleč od Orana v Alžiriji so dečaki opazili, da ima orlica gnezdo vrh 30 m visoke pečine. Ko se je orlica oddaljila, je drzen dečak splezal do gnezda in se hotel polastiti mladičev. Nenadoma pa se vrne orlica in videč nevarnost za mladiče se zakadi v dečaka s kljunom in s kremplji ter ga vrže s pečine dol. Fant je spodaj obležal mrtev.

Na angleškem dvoru

so izdali naredbo, da morajo ženske, ki pridejo k dvorskim zabavam in nastopom, imeti dolgo krilo. - Pamet, ki je po vrvi ušla, se po nitki vrača.

Od sitnosti umrl.

Angleški ladijski kuhar Frank Domoney se je na vožnji v Newyork počutil več dni zelo slabo, ne da bil mogel ladijski zdravnik najti na njem kako bolezen. Buhar je postal tako nepotrpežljiv in razdražen, da je povžil dvesto tablet aspirina, češ: «Ali naj ozdravim ali pa umrjem!» Zgodilo se mu je po volji — umrl je. Ko so ga raztelesili so dognali, d ni imel niti sledi kako telesne bolezni. Postal je žrtev lastne nepotrpežljivosti in nespameti.

Proces o dogodkih v Iderskem.

V sredo 13. t. m. se je vršila v Trstu na prizivnem sodišču ponovna razprava zaradi dogodkov v Iderskem, kjer so bile pomazane na praznik sv. Jožefa na zid naslikane glave ministrskega predsednika. Proti razsodbi goriškega tribunala so obsojenci vložili priziv. Tržaško sodišče 2. instance je oprostilo Kurinčica Antona in Uršiča Franeta, ki sta bila v Gorici obsojena na 18 mesecev; oproščena sta «radi pomanjkanja dokazov». Glede Gabrščka je potrjena razsodba goriškega sodišča (14 mesecev in poravnavo stroškov).

Jugoslovansko posojilo.

Najnovejše vesti se glase tako, da je sporazum z Rotšildom dosežen in posojilo zagotovljeno.

Čudna operacija.

Štiriletnemu dečku v Bordeauxu na Francoskem je odgriznil pes nos. Zato se je odločil njegov oče, ki je peljal takoj svojega sina k zdravniku, da žrtvuje na prigovarjanje profesorja dr. Rocherja prst na nogi, s katerim naj se nadomesti dečku okrnjeni nos. Operacija se je posrečila, vendar je moral zdravnik posebej zagotoviti, da ne bo rastel fantu na nosu — noht.

Pes rešil svojega gospodarja smrti.

Neki Clark, ki živi v bližini Wadena v Amriki, se je s svojim psom vračal ob železniški progi domov. Med potjo mu je prišlo slabo in je padel na tračnice. Pes je stal poleg in silno lajal. V tem se je pa približeval vlak proti mestu, kjer je Clark ležal v nezavesti. Pes je tekel po progi vlaku nasproti ter lajal in se ni umaknil s proge. Kurjač na vlaku je to zapazil in opozoril strojevodja, ki je vlak tik pred Clarkom ustavil. Clarka so potem spravili k zavesti.

Vedno hitrejša vožnja.

V maju so Nemci preskusili nove vrste avtomobil. Fritz von Opel je sestavil voz, ki ga poganja z raketami. Iz voza odzadaj puha ogenj in dim raket, voz pa dere naprej kakor blisk; žene ga vzvratni pritisk rakete. Von Opel je dosegel s takim vozilom 170 km hitrosti na uro. Sčasoma bodo gotovo tudi take aeroplane zgradili.

Potresna zgodbica iz Bolgarije

V Plovdivu imajo francoski asumpcijonisti (t. j. neke vrste red) veliko realno gimnazijo s konviktom za dečke. Potres je zavod zelo poškodoval ter so ga morali zapreti. Stari brat Firmin, ki zaradi starosti že davno več ne poučuje, ki pa vendar pozna vse gojence osebno in je z njimi v prijateljskih stikih — nobeden ne zna bolj pridobiti zaupanja fantov — je neprestano na nogah, da obiskuje svoje mlade prijatelje, prebivajoče s starši po šotorih. Tako je obiskal tudi malega Koljo. Našel ga je težko bolnega, pokritega s cunjami. V vročici je deček govoril samo o svojem ljubem ptičku kanarčku, ki so ga pustili v porušenem domu — saj so komaj rešili svoje lastno golo življenje. Po potresu je že poteklo 48 ur. Če tramovje in kamenje ptička ni ubilo, je v tem času gotovo poginil od lakote in žeje. Dečkova mati je vsa obupana vila roke: «Otrok mi bo od žalosti umrl!»

Tedaj se je stari menih poslovil. Dobro je poznal Koljev dom in napotil se je naravnost tja. Hiša je bila vsa razdejana, vendar se starec ni pomišljal ter je stopil v vežo. Takoj je zaslišal žalostno čivkanje in slabotno prhutanje. Posrečilo se mu je priti do kletke in jo sneti s kavlja. Ves srečen se je menih podvizal iz razvalin — in prišel naravnost v roke patroli, ki ga je odvedla na mestno poveljstvo. Strogo je bilo namreč prepovedano hoditi po razrušenih hišah. Brat Firmin, ki so ga na poveljstvu osebno poznali, je povedal, kaj ga je nagnilo, da je udrl v tujo hišo. Spustili so ga in mu rekli, da mu bodo kazen pismeno naznanili. Vesel je hitel starček s kanarčkom nazaj h Kolji, ki je radostno stegnil roke po svojem drobnem ljubljencu.

Naslednji dan so brata Firmina povabili k mestnemu poveljniku. Tam je moral plačati kot globo 1 lev. «To je moja prva kazen v življenju», je rekel menih. A poveljnik mu je rekel, da bo dobil zanjo od kralja odškodnino v obliki odlikovanja.

Mussolini o zunanji politiki.

V torek 5. junija, kakor smo že zadnjič kratko javili, imel je ministrski predsednik Mussolini v rimskem senatu nenavadno obširen govor, v katerem je razlagal politiko fašitovske Italije v razmerju do drugih držav. Objavili bomo le posamezne odstavke, ker več nam prostor ne dopušča.

Prijateljstvo z Anglijo.

O tem je Mussolini povedal: «Prijateljstvo med obema državama je globoko; s tem hočem reči, da ju preteklost nikoli ni ločila; da sta vzajemno delali v svetovni vojni, skupno sklepali mir in tudi pošteno uredili medsebojno nesporazumljenje radi kolonij, namreč tisto zaradi Jube. V Lokarnu sta obnovili svoje tesno politično sodelovanje. Ko dem, da je prijateljstvo med obema državama globoko, hočem reči, da se to čuvstvo ne omejuje samo na odgovorne kroge, marveč je razširjeno med širokimi masami prebivalstva».

«Spremembe mož pri angleškem zunanjem ministrstvu niso nikoli povzročile, da bi se spremenilo to stanje, ki očividno odgovarja koristim višje vrste. Bilo mi je drago in častno, da sem se sestal s Chamberlainom meseca decembra 1925. v Rapallu in septembra 1926. v Livornu. Spominjate se pač, g. senatorji, polemičnih in časnikarskih zablod, ki sta jih izzvala ta dva sestanka. Chamberlain je bil celo obtožen, da je dajal potuho fašistovskemu imperializmu, in kasneje so se neki dogodki (pogodba z Albanijo, o. ur.) razlagali tako, kakor da bi bil Chamberlain dal italijanski politiki tozadevno pooblastilo.... Današnji Italiji ni treba zahtevati posebnih pooblastil za svojo politiko, Italija je doccla samostojna v svoji zunanji politiki. Dostavljam, da je ravno prijateljstvo z Anglijo eden izmed temeljev te politike. Da se to prijateljstvo utrdi in spopolni, niso potrebni posebni protokoli. Za tem gredo vsi napori fašistovske vlade».

Med Italijo in Nemčijo.

Na početku tega poglavja omenja minister, da so razmere med vladama prisrčne. Potem nadaljuje: «Prehajaje od razmerja med vladami k *nič manj odločilnemu* razmerju med narodi, je potrebno ugotoviti, da bi razmerje med obema narodoma — italijanskim in nemškim — lahko bilo neskončno boljše, če bi se nekdanje skoro naravne simpatije danes ne bile zmanjšale radi delovanja nekaterih neodgovornih krogov, ki podpirajo nezaslišano zahtevo po vmešavanju v notranje zadeve naše države (propaganda radi Nemcev v Poadižju, *o. ur.*). Ako bodo te megle izginile — kar iskreno želim — tedaj bo sodelovanje... med velikanskimi masami obeh narodov lahko obrodilo velike uspehe...»

Francija.

Mussolini omenja, da je bilo razmerje do Francije po vojni kaj slabo, ker je Francija nasprotovala italijanskim zahtevam. Zelo slab je bil položaj, ko se je sklepala zveza med Francijo in Jugoslavijo na eni strani ter med Italijo in Albanijo na drugi. «Današnji položaj je dokaj boljši... Od tedaj smo zelo napredovali na poti k politični razjasnitvi in ustalitvi razmerja med obema državama.... Po prihodu novega poslanika De Beaumarchaisa so se uradni razgovori pričeli točno 19. marca t. l. Razvijajo se po dveh smernicah: z ene strani kanijo privesti do sklepa politične prijateljske pogodbe, in sicer zelo obširne, kakor je dejal Briand; z druge pa gredo za tem, da se urede tiste reči, ki so dale povod nesporazumljenju med Italijo in Francijo. Te točke so v bistvu naslednje: položaj Italije v Tangerju; ustava za Italijane v Tunisu; poprava zapadnih mej v Tripolisu. O drugih vprašanjih, ki se nanašajo na druge cone (Balkan, *o. ur.*) se iz umljivega vzroka ne razpravlja, ker bi se v tem slučaju francosko-italijanska pogajanja morala razširiti na druge države».

Z Avstrijo ni prisrčnosti.

«Kar se tiče Avstrije bom rekel samo, da so odnošaji v diplomatičnem oziru korektni (t. j. redni, pravilni) in da je odvisno od Avstrije, ali bodo mogli postati še bolj prisrčni».

Nato je minister govoril o Mali antanti, kateri ne pripisuje veliko pomena. Potem omenja raznerje Italije do Češkega in do Rumunije. Fašistovska vlada je Rumuniji priznala praviso do Besarabije.

Jugoslavija.

«Prepričan sem, da med dvema narodoma, ki imata skupne meje, ne more biti razmerje brezbrižno, ampak le prijateljsko ali sovražno. Ko je bila izključena ta slednja možnost (t. j. ko ni bilo misliti na sovražnost, *o. ur.*) ko je bilo torej sprejeto načelo prijateljske politike, se je Italija lojalno držala proti Jugoslaviji te politike, katero je hotela posvetiti s pogodbo iz leta 1924. Ta pogodba je predpostavljala nadaljno izpopolnitev: prišlo je tako v letu 1925. do nettunskih konvencij. S temi konvencijami so se v obojestransko zadoščenje uredila mnoga zamotana in važna vprašanja, nanašajoča se na odnošaje med obema državama.

Tri leta torej že čaka Italija na ratifikacijo se strani Jugoslavije. Italija se ne namerava niti od daleč vmešavati v zamotane parlamentarne prilike sosedne države, vendar pa ne more podrediti njim svoje zunanje politike. Italija je nadalje primorana ugotoviti, da pogodba iz leta 1924. ni ustvarila onega duševnega ozračja, v katerem preide prijateljstvo iz uradnih protokolov vlad ter se dotakne narodovih src. Nepotrebno in nevarno je, prikrivati si dejansko stanje: v mnogih jugoslovanskih krogih se pridiguje proti Italiji v velikem obsegu, in to tudi s strani mož, ki nosijo politično odgovornost. Še svež je primer govora nekega hrvaškega poslanca, bivšega in morda bodočega ministra (t. j. Radiča, *o. ur.*), ki je hujskal na vojno proti Italiji in prorokoval, da se bo sklepalo premirje v Benetkah».

«Vse to je v zvezi s popolnim nepoznanjem rasničnega stanja fašistovske Italije in s tako pretirano nadutostjo, da prehaja že v politično otročijo...»

«Iz tega samo-napihovanja in nerazumevanja, o katerem mora svet končno vendar le doznati, si je mogoče razlagati nedavne dogodke v Splitu, Šibeniku, Zadru, kateri so bili nad vse težki, toliko radi nasilstev kolikor radi opustošenj, predvsem pa, ker jih je izzvalo — ne morda neobstoječi incidenti v Zadru ali pa zadržanje italijanskih dijakov, ki je bilo povsem disciplinirano, kakor mora biti to pri velikem narodu — marveč navadno naznanilo, da se je Marinković odločil, s činom dobre volje in poguma, predložiti narodni skupščini nettunske konvencije».

«Takoj ko sem prejel poročila naših konzulov in našega ministra v Belgradu, sem s posebno noto zahteval taka zadostila, ki jih je narekovala resnost dogodkov. Te reparacije je belgrajska vlada dala z noto, ki jo vsak izmed vas pozna. Dogodki, z vidika diplomatičnih odnošajev, so torej zaključeni. Priznavam tudi v tem takojšnjem in lojalnem sprejetju italijanskih zahtev znamenje dobre volje dr. Marinkovića, kakor tudi namen, da se obudi ona politika prijateljstva, po kateri se hoče Italija odkritosrčno ravnati, ne samo v prid obeh držav, marveč tudi v prid evropskemu miru».

«Da zaključim to delikatno vprašanje, bi hotel s tribune te visoke zbornice povedati jasno besedo gotovim elementom na oni strani Snežnika: Bodite previdni in pametni! Ne poslušajte praznih marenj protifašizma, ki upa, da bo na vas igral karto svojega obupa; ozrite se na resničnost. Italija vas ne sovraži in se ne protivi vašemu mirnemu napredku, vendar pa skušajte spoznati nas in pomislite, da Italija, katera je v vseh časih neizmerno veliko prispevala k civilizaciji človeštva, je danes s fašistovskim režimom nacija, s katero se vam izplača gojiti prijateljstvo, ne pa vnemati sovraštva».

Mažari in drugi prijatelji.

«Vključen med države Male Antante živi narod, čigar odnošaji z Italijo so postali v poslednjem času zelo prisrčni: govorim o Madžarski, ki je radi vojne trpela najhujše posledice. Italijansko-madžarski prijateljski odnošaji so na vseh poljih že stoletja stari. Vojna jih je bila prekinila. Ko je vojna prenehala, se doba žrtev za Madžarsko ni zaključila: v letih od 19. do 10. je prišlo na vrsto 122 groznih dni boljševiške diktature, potem pa je sledila valutna katastrofa. Ko je Madžarska izvršila notranjo ureditev, je skušala uiti osamljenju. Italija ji je lojalno in nesebično ponudila roko. Pogodba, sklenjena v Rimu v aprilu pretolega leta, je zapečatila prijateljstvo med obema narodoma».

«To italijansko prijateljstvo se je izkazalo pri odpravi vojaške kontrole, razkrinkanju tragikomedije z *monoštrskimi strojnimi puškami in z dovolitvijo raznih ugodnosti na Reki.* Madžarska sme računati na italijansko prijateljstvo. Lahko je priznati, da *je trianonska pogodba pri določitvi mej preveč vrezala v živo. Madžarski narod zasluži boljšo usodo.* Ne samo z vidika obče pravičnosti, marveč tudi v interesu Italije je prav, če pride res do tega».

Glede Bolgarije pove minister, da je po vojni Italija ti državi večkrat izdatno segla pod pazduho, in zagotavlja svoje prijateljstvo tudi zanaprej. Z Grčijo so odnošaji prisrčni; če bi se bila odstranila nesporazumljenja med njo in Turčijo, bi bila Grčija sklenila z Italijo slično pogodbo, kakor jo je sklenila Italija s Turčijo. Italija je še vedno pripravljena to storiti, zaupajoč, da se bodo odprta vprašanja med Grško in Turčijo kmalu ugodno rešila.

Slednjič je Mussolini omenil še Albanijo, ki pa je njen položaj že tako splošno znan.

V drugem delu govora je minister obravnaval nekatere splošne reči, kot vprašanje reparacij, razorožbenih konferenc itd.

Kaj nam z dežele pišejo

Iz SEŽANE.

Kakor je marsikomu znano, nahajata se v Sežani dva oddelka cerkvenih pevk in sicer malih in velikih. Te se pa med seboj prav nič ne sporazumejo in sicer zato ne, ker večje prezirajo male, kar je pa vse graje vredno! Resnici na ljubo je treba povedati, da so male pevke prav tako vredne pohvale, kakor večje, ali pa še bolj, ker večkrat bi bilo brez petja v cerkvi, če bi ne bilo njih. Vem, da bodo nekatere zaradi tega vihale nosove, pa to nič ne dé. Resnica mora priti na dan!

Kar se tiče reda na koru, je pri nas cela Babilonija. Nekatere gospodične, ki se štejejo za inteligenco, se obnašajo na koru kakor v gostilni. Gledajo si krila, glihajo kalcete, merijo klobuke, ali pa se gledajo v zrcala, kako so lepe; popravljajo si pa tudi frizuro in «čandole». Te krasotice imajo v svojih torbah več orodja, kakor pa nekdanji piskrovezec «Joško Kukuk»! Tudi možkih ne bom zagovarjal. Ti se med mašo in pridigo pomenkujejo o politiki, čitajo časnike, ali pa malajo na zidove čudne kljuke. Če že kje, velja tudi tukaj pregovor, da imena oslov so povsod zapisana. Čas je že, da bi se napravil na našem koru boljši red!

Letošnja procesija na Telovo, je uspela še precej dobro. Gotovo bi bila udeležba še večja, če bi se vreme ne kisalo. Le razvrščenje pri procesiji se je vršilo s polževo naglico. Tudi to ni lepo, kar je pa v Sežani že od nekdaj navada, da so šli nekateri brez vsakega reda zadaj za Najsvetejšim. Reditelji procesije bi jih morali stirati naprej, ali pa odstraniti. Graje je vredno tudi to, da niso nekateri niti pokleknili, ko se je približal sprevod z Najsvetejšim. Vedenje nekaterih deklet pri procesiji je bilo kaj malo

PODLISTEK.

Krambambuli

Na koncu grofovskega gozda je stala skupina lip, ki so bile baš v najlepšem cvetju. In ducat malih paglavcev se je spravilo na to cvetje. Kot veverice so skakali po vejah krasnih dreves, lomili vejice in jih metali na tla. Dve ženski sta urno pobirali vejice in jih tlačili v košare. Nadgozdar se je ob tem neizmerno raztogotil. Ukazal je hlapcem, da so stresli dečke z dreves brez ozira na višino, kjer so stali. Dočim so ti s krikom in vikom popadali na tla ter se vsi potolkli, je sam lastnoročno pretepel obe ženski. Hop, ki je bil tudi poleg, je v eni izmed žensk spoznal malovredno deklino, ki je bila baje zaročenka «rumenca». In ko so vzeli v zastavo košare in rute žensk ter klobuke fantov, je dobil Hop naročilo, naj jih preda sodišču.

To je bil zadnji ukaz, ki ga je izrekel nadgozdar. Teden pozneje ga je našel Hop pri treh lipah — mrtvega. Iz položaja, v katerem se je nahajal mrlič, je bilo razvidno, da je bil privlečen nalašč sem. Ležal je na odlomljenih vejicah, okoli čela je imel gost venec iz lipovega cvetja in prav takega tudi na prsih. Poleg njega je ležal njegov klobuk, tudi napolnjen z lipovim cvetjem. Tudi lovsko torbo mu je morilec pustil, vzel je ven le vse naboje in namesto teh vtaknil vanjo lipovo cvetje. Tudi lepa nadgozdarjeva puška je manjkala, namesto nje je ležal tu klavern pihalnik. Ko so pozneje našli v prsih umorjenega kroglo, se je izkazalo, da je bila iz pihalnikove cevi. Ob pogledu na to našemljeno truplo je Hop obstal, kot okamenel od groze. Niti prsta ni mogel dvigniti in možgani so mu kar otrpnili. Sprva je nepremično strmel predse, ničesar ni mislil in šele čez nekaj časa se je zganil, kot da je nekaj zapazil, in se tiho vpašal: «Kaj pa ima pes?»

Krambamboli voha mrtvega moža, kot brez uma teka okoli njega, ter voha po tleh. Zacvili, veselo zalaja in se obnaša prav tako, kot bi se vzbudil v njem davno umrli spomin...

«Sem», kliče Hop, «pridi sem!» In Krambambuli uboga, a zre v svojega gospodarja z največjim razburjenjem in — kot se je logar običajno izražal — mu reče: «Prosim te, ali ne vidiš ničesar? Ali ničesar ne vohaš?.... O ljubi moj gospod, poglej vendar, povohaj vendar! O gospod pridi, pridi sem!»... In z gobcem je otipal logarjevo koleno, se nato splazil nazaj k truplu ter skušal dvigniti težko orožje, ga zgrabiti z gobcem, hoteč ga odnesti.

Logarja je spreletel mraz in razna domnevanja so vstala v njem. A ni bila njegova naloga, da bi to stvar razrešil. Šel je k sodišču in javil svojo grozno najdbo.

Minil je ves dan, preden so bile izvršene vse formalnosti, ki jih predpisuje zakon pri takih nesrečah. Preden je šel zvečer tega dne Hop k počitku, je poklical psa.

«Moj pes», mu je rekel, «sedaj so vsi orožniki na nogah in iščejo zločinca. Ali naj prepustimo drugim, da bodo spravili s sveta tega lopova, ki je ustrelil našega nadgozdarja? — Moj pes pozna ničvrednega potepuha, pozna ga, da, da! Toda tega ne sme nihče vedeti, tega nisem nikomur povedal... Ne pade mi v glavo, da bi svojega psa vpletel v to stvar!»..... Sklonil se je h Krambambuliju, ki je sedel ob njegovih nogah, položil svoja lica na njegovo glavo ter ga ljubkoval, dokler ga ni premagal spanec.

Hop je vse naslednje dni neprestano hodil s svojim psom v bližini dotičnih lip.

Deseti dan po nadgozdarjevi smrti je prvič zopet mislil par ur na nekaj drugega, kot na nadgozdarja. Označeval je drevesa v grofovem gozdu, ki naj bi bila v kratkem posekana. *(Konec prih.)*

vzorno. Pri procesiji se je videlo tudi nekaj kratkih kril in prozornih bluz brez rokavov. Take so menda za na plesišča, ne pa za k procesiji. Drugič naj raje doma ostanejo!

Pred procesijo ob 8 uri se je vršila peta sveta maša s sodelovanjem orkestra. Pela se je Gruberjeva maša. Pri procesiji so pa muzicirali sežanski muzikantje, kateri so po triletnem počitku zopet veselo rezali koračnice.

Škoda, da ni bilo tu Desetega brata, da bi vse bolj natančno «ošpegal» in popisal.

DIVAČA.

Telovo smo obhajali zelo slovesno. Kakor vsako nedeljo, tako smo imeli tudi na ta veliki praznik dve sv. maši. Prva je bila tiha, druga ob deseti uri pa peta. Vsled tega je zamogel ta dan vsakdo opraviti svojo versko dolžnost, če je le hotel. Procesija, ki jo je spremljalo ubrano pritrkovanje zvonov, radostno petje cerkvenega zbora in pobožna molitev vernikov, je šla, kakor običajno vsako leto, po poti mimo vaške kapelice, kjer je bil drugi evangelij. Sploh je ta pot zelo lepa in privlačna. V krasnem loku se vije skozi vas. Vsled tega, in ker pelje deloma skozi senčnat drevored, je zelo pripravna za procesije in slične obhode. Poleg mnogih vernikov obojega spola se je udeležil procesije tudi g. podeštat v spremstvu občinskega tajnika. Zastopal je pri procesiji občino. Procesije se je udeležil tudi g. brigadir kot zastopnik tukajšnje orožniške postaje. Ob nebesu pa sta delala čast Najsvetejšemu dva orožnika v paradni uniformi.

Procesija se je izvršila lepo in v redu. Vreme nam je bilo naklonjeno, le proti koncu, ko smo se že bližali cerkvi, se je nebo zatemnilo ter nam poslalo precej gost dež, ki se je potem še večkrat tekom dneva ponovil.

ŠKOCIJAN pri Divači.

Odkar je utihnilo naše prosvetno društvo «Jamska Vila», se nismo več oglasili v Malem Listu. Čas je torej da po dolgem molku spet spregovorimo in povemo, kako se nam godi.

Po večini se mi Škocijanci bavimo s poljedelstvom. Kmečki stan smo podedovali od svojih dedov in ta stan bomo zapustili tudi svojim potomcem, da ga čuvajo in izročajo v varstvo še nadaljnim rodovom. Razen kmetije, ki je naš glavni vir dohodkov, zasluži ta ali oni kako liro tudi pri jami. Žal pa so dohodki od jame pičli in nestalni ter se od leta do leta vedno bolj krčijo. Ker tudi drugih stranskih dohodkov ni, lezemo vedno bolj v dolgove.

Škocijanci smo imeli nekdaj tudi svojo lastno duhovnijo. Zadnji duhovnik, ki je služboval v Škocijanu, je bil sedaj že pokojni župnik Ante Štemberger. Zastran bolehnosti se je za časa vojne preselil drugam in v župnišče se je vselilo vojaštvo, ki ga je bilo tedaj tudi v Škocijanu dosti. Po odhodu g. Štembergerja so oskrbovali našo duhovnijo razni duhovniki. Zdaj spadamo v dušnopastirskem oziru pod rodiško župnijo.

Še nekaj je pri nas novega. Dosedaj, če je kdo dajal sobe v najem, ni potreboval zato posebnega dovoljenja. Odslej naprej bo to drugače. Kdor bo dajal sobe v najem, bo moral imeti od občine posebno licenco, za katero bo moral plačati primerno pristojbino.

KOZJANE.

Ta vas leži na skrajnem severu Istre in malokdaj se o njej piše. Seveda tudi in vsak dan takih novic kakor po milijonskih mestih. In še to pot moram poročati o neljubih rečeh. Po starem običaju je bila na Kozjanah sv. maša na kvaterno nedeljo. Pod korom, pravzaprav na stopnicah, se je nabralo nekaj fantalinov — z bolj prikladnim imenom smrkolinov — ki so delali nespodobne reči in motili pobožnost. Krohotali so se naglas (menda svoji čudoviti prebrisanosti...), govorili kakor na sejmu, trgali omet s cerkvenega zida in s tem obmetavali ljudi po cerkvi. Človek bi mislil, da je zašel v kako divjaško naselbino kje v Avstraliji. Ne mislite, fantje, da ima kdo rešpekt pred vami zaradi takih budalosti. Boste morali že drugače začeti. Nepoboljšljive trapce bomo pa drugič kar z imeni navedli, kar jim gotovo ne bo posebno drago, čeprav se bodo pridušali, da jim je «vse glih».

Iz PREBENEGA.

Časopisi so poročali o nesreči v naši vasi, a ta poročila niso bila točna. Naj sledi torej natančno poročilo.

Mimo vasi v Bregu je napeljan električni tok visoke napetosti 25 tisoč voltov po vsej srednji Istri do Pulja. Debele bakrene žice so napete na visokih železnih ogrodjih, katerih vsako je zavarovano blizu žic z bodečo žico in z napisom z mrtvaško glavo, da je smrtna nevarnost. Na predvečer praznika s. Rešnjega Telesa je paslo 5 pastirjev iz Prebenega živino blizu električne napeljave; nabirali so cvetice in delali šopke za procesijo drugi dan. Kar pade v glavo enemu izmed dečkov, 14 letnemu Viktorju Sancinu iz Doline, sinu pok. gostilničarja Luke Sancina, da hoče zlezti na železni drog. Drugi so mu odsvetovali, a on je že plezal po železnem drogu, zgnetel se skozi bodečo žico in že je približal levo roko električni žici. Naenkrat velik pok, zabliska se in zakadi, nesrečni Viktor pade nazaj na bodečo žico, dečki popadajo na tla, a živina vsa poskoči. Nato so dečki zbežali, eni v vas drugi v Dolino k orožnikom povedat o nesreči. Medtem je ponesrečeni Viktor prišel toliko k zavesti, da je začel plezati z droga na tla. Ko so prišli ljudje, so ga našli par metrov od tal na drogu; a bil je ves opečen in nag, ker mu je zgorela vsa obleka. Bil je še toliko pri zavesti, da je stokal, kako ga peče in boli. Oblekli so ga za silo in položili na tla, a je takoj počrnel. Prišli so ponj z avtomobilom in ga odpeljali v bolnišnico, a je izdihnil okrog polnoči. Naj bo svarilen zgled vsej mladini, naj ne hodi v nevarnost in naj pusti pri miru električno napeljavo!

DOLNJE LEŽEČE.

Kakor že objavljeno, smo imeli v nedeljo sv. Trojice mašo in popoldne večernico. Pri sv. maši je imel g. župnik pridigo mladeničem in upamo, da so njegove jedrnate besede imele uspeh.

Na plese pa vseeno le preradi zahajamo zdaj v en kraj, zdaj v drugega. Enkrat sem bral nekje, da je neki Kranjec tako sodbo izrekel o naši plesni razvadi: «Tudi naš kranjski fant se rad zavrti in zapleše par desetic, ali kraškemu fantu pa ni nič, ako pusti na plesišču zaslužek celega tedna in še več.» To ni noben napredek za nas, ampak moralna in telesna propast.

Na Gaberku med Divačo in Gornjimi Ležečami se gradi mala postaja, nekak pomol ali rampa za nakladanje. Tam je bilo zaposlenih od 70 do 100 delavcev, skoro vsi iz okolice, kar je posebno zasluga našega podeštata, g. Leskoviča. Plača je res majhna — 1.50 do 1.70 na uro — a tudi to je dobro, ker je doma in časa dovolj.

Letošnja pomlad je bila deževna in hladna. Na 10. in 11. maja je bil sneg na Vremšici.

Kakor v Ajševici, Vipavi in Bovcu je tudi na Gaberku zasedlo oblastvo precej obsežen kos planote za letališče. Prizadeti sta posebno vasi Brežec in Gradišče. Za travo so dali odloga do 20. t. m. Za žito se pa ne ve še, ali bo smelo počakati, da dozori, ali ne.

SKOPO.

Iz neke vasi blizu Komna hodi že delj časa beračit neki moški, zelo zanemarjen in čuden. Seboj nosi posodo, v katero nabira jedila. Lansko leto je pasel čredo v Skopem; hodil je napol nag v pohujšanje drugih pastirjev; ko je prignal čredo domov, je šel beračit v Koprivo. Pravil pa je sam, da ima nahranjenih 30 tisoč lir. Če se to sklada z resnico, bi bilo prav, da bi se denar uporabil dedcu na korist ali pa na dobro drugih siromakov.

Velika slavnost v Zgoniku.

Vsa tržaška okolica onkraj Proseka je doživela v nedeljo 10. junija velepomenljivo cerkveno slovesnost. V Zgoniku je bil blagoslovljen kip moderne svetnice Terezije Deteta Jezusa.

Že koj ob koncu šmarnic se je začela pripravljalna pobožnost — devetdnevnica. Kip Male Terezije so koj prvi dan devetdnevnice postavili v sredi cerkve na poseben oder, okinčan z vrtnicami vseh raznih barv. Vsak večer se je verno ljudstvo zbiralo v cerkvi, poslušalo življenjepis «Male Cvetke» in prisostvovalo sv. blagoslovu. Posamezniki so prinašali napisane prošnje, ki so se vpisale v posebno, lično okrašeno knjigo. Nabralo se je 225 prošenj. Knjiga je bila med devetdnevnico pred kipom svetnice in pri pobožnosti so se vsak večer prošnje prebrale. Od teh prošenj so nekatere v duhu žive vere vzvišene nad osebne potrebe in nadloge ter pričajo o svetlih žarkih duhovnega prerojenja v človeštvu. P devetdnevnici so prihajali verniki iz cele župnije zgoniške pa tudi iz proseške. Ves čas so ljudje prihajali tudi k spovedi in pristopali k sv. obhajilu.

V soboto je prišel Zgoničanom že znani pridigar č. g. dr. Brumat iz Gorice. Prinesel je tudi relikvijo svete Terezike. Imel je na predvečer slavnosti prelep govor, v katerem je slavil kreposti Terezikinih staršev. Isti govornik je pridigoval tudi v nedeljo pred glavno sv. mašo, ki se je služila po slovesnem obredu z asistenco. Ta dan so prihiteli k slavnosti tudi razni sosedni duhovniki; bilo je vseh ta dan zbranih devet v proslavo Male Cvetke.

Popoldanska slavnost je bila nad pričakovanje veličastna. G. dr. Brumat je imel govor na prostem pred velikansko množico, ki je štela do 4000 ljudi, za katere bi seveda v cerkvi ne bilo prostora. Pred pridigo je č. g. Furlan, križki župnik, blagoslovil kip in cvetje. Slavnostni pridigar je govoril o otroški preprostosti sv. Terezije, ki je najbližja pot k resnični svetosti. Mnogim poslušalcem so lesketale solze v očeh. Po govoru se je razvila procesija, da Zgonik še ni videl take. Neštevilna množica je korakala v lepo razporejeni procesiji po vasi skozi polja. Za križem so šli šolski otroci, potem možje, za njim dekleta oblečena v belo s cvetjem in svečami v rokah. V procesiji so duhovniki nosili relikvije velike svetnice. Njen kip je nosilo izmenoma 18 deklet, oblečenih v narodno nošo. Šest deklet pa jo je spremljalo v belih narodnih nošah z debelimi svečami v rokah. Za kipom je šla duhovščina. Pevci zgoniški in proseški in pevke iz Trsta so se združili pod vodstvom g. drja Bunca in župnika Križmana v mogočen zbor, ki je prepeval izmenoma s proseško godbo, ki je igrala koračnice. Pela in svirala se je tudi nova Vodopičeva skladba v čast Male Terezije, lepa in melodijozna kot so skladbe goriškega slavčka. — Ko se je procesija vrnila v cerkev, so postavili fantje kip Male Cvetke na oltar Matere božje in dekleta so ga ogrnila s cvetjem. Sledile so litanije Male Trezije in potem zahvalna pesem, ki je mogočno donela iz grl številnega zbora. Po blagoslovu z Najsvetejšim je prvoslužbujoči g. župnik Furlan dajal svetinje sv. Terezije v poljub vernikom, ki so se vrstili k cerkvenemu darovanju. Med darovanjem je ves čas prepeval zbor vsakovrstne cerkvene pesmi.

Slavnost je v celoti nad vse pričakovanje lepo uspela, in upamo, da je Mala Cvetka ta dan zares porosila dež cvetlic ne le na župnijo v Zgoniku, ampak tudi na vso tržaško okolico. Ta slovesnost, prva te vrste v naših krajih, je bila tudi lep dokaz, kako zgoniški farani ljubijo svojega dušnega pastirja, ki jim je v kratkih letih prenovil notranjščino cerkve. Vsa čast Zgoničanom!

Socialni vestnik.

Rastite in množite se. Sirota s 14 letom si je moral Ernest Cognacq iskati kruha s prodajanjem šivank in trakov za čevlje. Ko se je oženil, je odprl majhno trgovino v Parizu. Cognacqovo delo je imelo blagoslov. Postal je eden najbogatejših mož Francije. V njegovih podjetjih je delalo preko 7000 delavcev. Krščanski mož pa je svoje podjetje obračal v socijalno-koristne namene. Za svoje delavce je skrbel kot oče: ustanovil jim je lepe domove, posojilnice, zavarovalnice. Ko pa je čul zgoraj navedene besede v cerkvi Notre Dame, je zapustil ustanovo 45 milijonov frankov za družine z veliko otroci. Iz te ustanove izplačuje francoska akademija vsako leto 97 nagrad po 25.000 in 203 nagrade po 10.000 frankov. Lep vzgled katoliškega podjetnika, ki ni smatral svojega premoženja za osebno lastnino, marveč se je čutil le upravitelja imetja, o katerem bo Sodniku polagal račun.

Izseljevanje. Avstralska vlada je sklenila izdati naredbe, s katerimi se bo priseljevanje tujih delavcev močno omejilo. Iz Italije bo smelo prihajati letno samo 3000 oseb in sicer sorodnikov že tam bivajočih italijanskih državljanov. Lahko bodo šle torej za možmi žene, za očeti sinovi ali hčere, za otroki njihovi starši.

Tajništvo in naša pošta.

Kdo je. Nekdo je 1. t. m. osebno vplačal za naročnimo 10.20 L. Ker ni na dotičnem čeku njegovega imena in naslova, naj blagovoli z dopisnico to pojasniti.

Materija. Prepozno dospelo.

O šolstvu ne moremo priobčevati kritike.

Po čem je lira?

Dne 13. junija si dal ali dobil:

Za 100	dinarjev	33.35 L
» 100	franc. frankov	74.65 »
» 100	švicarskih fr.	365.75 »
» 100	nemških mark	451.50 »
» 100	avstr. šilingov	265.— »
» 1	dolar	18.80 »
» 1	funt	92.40 »

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrdka Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

VOZ nov (briška) ter razni vozovi so naprodaj v Sežani pri «Hribu» — Kovač.

Dott. Gius. Comel

špecialist za bolezni v

ušesih, nosu in grlu,

bivši operator na univ. klinikah prof. Neumann-a in Hajek-a na Dunaju in assistent prof. Brunetti v oddelku za nosne in ušesne bolezni v mestni bolnišnici v Benetkah

Sprejema od 9-11 in od 3-4 pop.

v **Gorici, Via Garibaldi 11** (prej via Teatro.)

POZOR!

Zaloga vsakovrstnih rakev, vencev, sveč in žalnih predmetov I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod.

I. Saksida - Dornberg 3.

ETERNIT

Zaloga - TRST

TRIESTE VIA TRENTO ŠTEV. 16. (Pri evangeljski cerkvi) - Shranite naslov!

Slovenske knjige!

Največja zaloga slovenskih knjig! Vse najnovejše slovenske knjige so takoj v naši zalogi. — Imamo tudi bogato izbiro italijanskih in nemških knjig. — Posebej priporočamo slovenske molitvenike, ki so izšli v 40. vezavah.

Trgovcem 25% popust!

Katoliška knjigarna v Gorici,

Via Carducci 2.

Za birmo,

ne pozabite na staro trgovino zlatnine

ALOJZ POVH

PIAZZA GARIBALDI 2

prvo nadstropje.

Največja delavnica v Trstu.

Pazite na naslov!

:-: Ljubljanska kreditna Banka :-:

Podružnica v Trstu: Via XXX Ottobre 11

- Glavnica in rezerve Dinarjev - 60.000.000. Telefon 5-18, 22-98

CENTRALA V LJUBLJANI

- Glavnica in rezerve Dinarjev - 60.000.000. Telefon 5-18, 22-98

„Obrestuje vloge na vložnih knjižicah po 4%, na tekočih računih in vezane vloge po dogovoru najpovoljneje. Sprijema **„Dinarje“** na tekoči račun po najugodnejših pogojih.“

PODRUŽNICE: GORICA, Brežice, Celje, Černomelj, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad.

Naprikladnejša zveza z Jugoslavijo

Blagajna je odprta od 9½-12½ in od 14½-16

PODRUŽNICE: Novo Mesto, Ptuj, Rakek, Sarajevo, Slovenji-gradec, Split, Šibenik Sezonska ekspozitura: Rogaška Slatina.

Gospodarstvo

Dekret o najemninah.

Ministrski svet je izdal nov ukaz v zadevi stanovanjskih najemnin. Ravno pred enim letom je tudi izšel podoben ukaz, kateri v letošnjem dobiva nekatere dopolnilne odredbe.

Glavna misel novega ukaza je v tem, da ostane še v veljavi vezano gospodarstvo s stanovanji. Popolno svobodo naj dobe gospodarji šele s 1. julija 1930.

O vezanem gospodarstvu je govoril lanski odlok. Rečeno je bilo, da najemnina delavskih in uradniških stanovanj v «starih» hišah ne sme presegati štirikratne predvojne cene. Če se je kod že do takrat povišala preko te mere, mogla se je znižati na podlagi ukaza. Za «nove» hiše (po vojni zidane) ter za trgovske in druge nedružinske prostore je lanski odlok ukazoval znižanje 10% do 20%.

Kaj pa novi dekret.

Novi dekret pravi: Do 30. junija 1930 bodo v veljavi najemnine, kakršne določa kr. ukaz od 16. junija 1927. Če bi pa poedina najemnina na podlagi tega kraljevega ukaza ne odgovarjala štirikratnemu znesku najemnine iz leta 1914, za stanovanja, odnosno petkratnemu znesku za druge prostore, tedaj sme hišni gospodar zvišati te najemnine. Zvišati se pa ne smejo več kot za 25 od sto sedanjega zneska.

Ali pa tudi nič zvišati.

Če najemnina po paragrafu zadetih stanovanj že sedaj dosega poprečno isto višino kot v drugih stanovanjih iste občine, katerih paragraf ne zadeva, tedaj se ne sme nič zniževati. To se pravi; če je v predvojnih stavbah že zdaj tako visoka najemnina, kakor v kasneje zidanih, tedaj se gospodarji starih hiš ne morejo sklicevati na to, da jim lanski dekret dovoljuje 4 kratni povišek, tudi če dejansko ta svota ni dosežena.

Ta določba je važna ravno v Trstu, kjer so bile že predvojne cene stanovanj visoke.

Kaj še pravi dekret.

Hišni gospodar ima pravico, zahtevati višjo najemnino, tudi če najemniku ne odpove stanovanja, ko zapade najemninska pogodba. Povišati pa bo smel najemnino šele s prvim dnem meseca, ki sledi vročitev novih zahtev. V slučaju, da se hišni gospodar in najemnik v tem pogledu ne moreta sporazumeti, bo sodnik na priziv hišnega gospodarja odločil, ali je sploh umestno, da so najemnina poviša, in v koliko naj se poviša.

Dekret nadalje ustanavlja, da s 30. junija izgube moč vse določbe, ki so doslej omejevale svobodno sklepanje najemnih pogodb. Svobode sklepanja pa gospodarji nimajo, če bočejo priti v hišo taki-le: urad javne uprave, društvo bojevnikov, zadruga, dobrodelna ustanova, zavod, ki daje pod ugodnimi pogoji hiše v najem, ali zavod za ljudska stanovanja.

Izgon.

Dekret govori tudi o prisilnem izgonu. Sodnikom ostanejo v prejšnih zakonih dane pravice, odločevati o izgonu. Na dobro gospodarjev pa je določeno sedaj, da sme sodnik izgon odložiti kvečjemu dvakrat pa ne za več ko vsega vkup 6 mesecev.

Izgoni, ki so bili že sodnijsko *odrejeni* in bi se morali zdaj v teku enega leta *izvesti* (t. j. v dobi od 30. 6. 28. do 30. 6. 29), se vendar lahko še naprej odgode za leto dni, vendar je zadnji termin v takih slučajih 31. decembra 1929.

Če je doslej sodnik izgon odložil za celotno po zakonu predvideno dobo, ima zdaj navzlic temu še pravico nadalje odložiti, četudi bi ta nova odgoditev trajala vkupno s prejšnjimi več kot določeno leto dni, toda le v slučaju, ko je treba izgon izvesti *postopoma*. Izvesti se bo moral izgon v takih slučajih v svoji celoti do 31. marca 1929.

Najemnik nima pravice do odgoditve izgona, če je bil ta določen iz razlogov, ki zadevajo plačevanje najemnine in pa najemnikovo moralno vedenje.

Določbe o mlatvi.

Glasom ukaza-zakona od 7. aprila 1927. št. 564 mora vsakdo, ki izvršuje *mlatev s strojem* na lastnem ali tujem zemljišču, naznaniti količine omlačenega žita. Naznanilo mora poslati tekom osmih dni po izvršeni mlatvi *poljedelski potovalni šoli* (Cattedra Ambulante di Agricoltura). Če tega ne stori, ga zadenejo kazni, ki jih določa zakon.

Do 20. junija morajo vsi lastniki mlatilnih strojev naznaniti poljedelski potovalni šoli stevilo strojev, ki služijo za mlatev. Navesti morajo njihovo potencialiteto, kraj, kjer se stroji nahajajo, ter ime in prebivališče strojnikov za vsak posamezni stroj.

V svojih pozivih k prijavi pojasnuje in zagotavlja državna oblast, da se ti podatki rabijo le za statistiko in da se ne bodo izročili davčnim uradom, da bi mogli služiti za podlago obdavčenja.

Pšenična izbera. Gospodarski dopis s Krasa nam javlja, da se je italijanske vrste pšenica redko kje dobro sponesla. Zemlja in lega ji ne ugajata; ker je že nekoliko prej zrela, jo večinoma vrabci pojedo. Za naše kraje je dobra naša domača pšenica, a moramo jo pravočasno sejati.

Neve cene v tržaški deželi. Medsindikatni odbor je zopet zboroval v Trstu in določil cene tako: *Riž* 1.90, 2.10; *testenine* domače navadne 2.55 in 2.65; *govedina* II. vrsta prednji deli 5.80 in 6.80, zadnji deli 8, brez kosti 11, vampi 4.50; *teletina* II. vrste prednji deli 6.40, zadnj 9.40, brez kosti 13.40; *zmrzla govedina* prednji deli izbrani 4.60, lojevnati 3.40, zadnji deli 5.60, brez kosti 7.20; *svinjina* 10.40, 9.60, 7.20, 6; *ovčji sir* tolminski svež 9; *mortadela* I 13; *polenovka* Hammerfest 5.30; *oljčno olje* iz Barija 7.40, tovarniško olje 5.40; *sladkor* v kristalih 6.60, semlet 6.80; *kava* Rio navadna 22, Santos dobra 25.60; ameriška *mast* 7.80, domača 10; domača *slanina* 8, ameriška 7.80; *surovo maslo* 16.50; *koruzna moka* 1.45; gališki *fižol* 2.05; *ječmen* 2, 2.40; domači *grah* izluščen 2.80.

Dvajsetlirski novec. Izdan je kraljevi ukaz, da se bodo kovali novi srebrnjaki po 20 lir. Na tem novcu bodo vtisnjene letnice 1918-1928 v spomin desetletnice, ko je vojna končala; tudi bo zraven fašistovska letnica VI. (šesto leto faš. vlade). Bo tudi vtisnjen liktorski sveženj ter napis: «Bolje je živeti en dan življenje leva kakor sto let življenje ovce». Takih srebrnikov bodo kovali za pol milijarde lir.

Kozuličeva plovbena družba je izkazala v letnem računu za 1927. 13. milijonov dobička. Dividenda bo 10 L na delnico, t. j. 5%; dokaj skromno.

Čehi v Hamburgu. Ko je bil minister Beneš v Berlinu, se je z Nemci tudi pogodil, da dobi češka država v Hamburgu en del proste luke v najem za lastno uporabo.

Znižanje davkov. V ameriških Združenih državah je predkratkem izšel zakon, s katerim se davčni dohodki državne blagajne znižajo za 222 milijonov dolarjev.

Strupeni plini uničili vinograd. Listi poročajo, da se vrši velika pravda v Hrastniku med kemično tovarno in posestnikom Plaznikom v Dragi. Zastopanih je več izvedencev in vsega skupaj 150 prič. Vzrok pravde je škoda, ki jo povzročajo strupeni plini, izhajajoči iz kemične tovarne. Okoliškim posestnikom in Plazniku samemu je namreč uničen vinograd, sadno drevje in suši se mu gozd.

Davek na samski stan. Finančni minister Volpi je davčnim uradom poslal ukaze, naj se samski davek ne terja od oseb, ki so očividno nesposobne za zakonsko življenje (pohabljenci, norci v norišnicah), in od siromakov, ki prosjačijo ali bivajo v ubožnici.

Tipografia Fratelli Mosettig - Trieste.

ZDRAVNIK
Dr. FRAN GRUDEN
ordinira v TRSTU
Via S. Lazzaro 23 II n.
(zraven kavarne Roma)
od 10 in pol predp. do 13
V NABREŽINI ord. samo popoldne od 14 do 18 (na lastnem domu.)

Jakob Bevc
urarna in zlatarna
TRST, Campo S. Giacomo št. 5
Najlepša prilika za nakup
birmanskih daril!

Dr. SARDOČ
ZOBOZDRAVNIK
TRST
VIA S. LAZZARO 23, II.

Gospodinje!
Pri nakupu manufakturnega blaga zasluži prednost veliko skladišče v *Trstu*, via Genova (prej Campanile) št. 21 (blizu srbske cerkve).
Maria Accerboni
via Genova 21.
V zalogi ima nove bogate dohode perila za neveste po 2 L, domačega platna po 3.90 L, finega platna, 150 cm visokega, po 5.50 L, narodno nošo po 2 L, vsake vrste nogavic po najnižjih cenah.
Najboljša postrežba! Kar dobite drugod, dobite tudi v ti trgovini.
Trst, via Genova 21.

Najboljše čevlje ima v Trstu v zalogi
Matija Pahor
Trst — Via Arcata 19 — Trst
:-: LASTNA IZDELOVALNICA :-:
Čevlji delani samo na roko. Tvrdka znana po vseh podeželskih sejmih.

Za botre in **birmance** bogata izbera vsake vrste čevljev okusno izdelanih in dober kup.

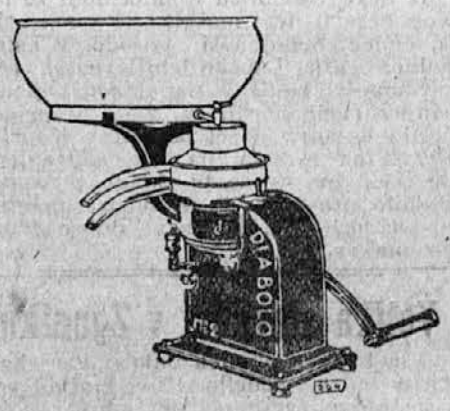

Tudi za **najmanjšega kmetovalca** se izplača v najkrajšem času nakup
posnemalnika
„DIABOLO“
je prvovrsten in svetovni izdelek, je priprost, močan in vztrajen. Plačilni pogoji so ugodni. Večletno jamstvo tovarne. Krajevni zastopniki se iščejo. Ceniki in katalogi so brezplačno na razpolago.
Knut Jonson - Bolzano.
Pojasnila prebivalcem goriške pokrajine daje zastopnik tvrdke
VITTORIO JONSON - GORICA
Via Contavalle 4 II.

Čevljarnica FORCESSIN
odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo
Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Starši! Botri!
Birma bo.
Treba je preudariti, kje si boste omislili novo obutev zase in za otroke.
Najbolj boste zadovoljni če poskusite
— pri —
:: FORCESSINU ::